

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	9
2. Własności neutronu. Otrzymywanie i spowalnianie neutronów	13
2.1. Własności neutronu	13
2.2. Otrzymywanie neutronów	15
2.2.1. Małe źródła neutronów	15
2.2.2. Rozszczepienie jąder jako źródło neutronów	15
2.2.2.1. Stacjonarny reaktor badawczy	16
2.2.2.2. Reaktor impulsowy	17
2.2.3. Źródła neutronów na bazie akceleratorów cząstek	20
2.2.3.1. Reakcja syntezy (D,T)	20
2.2.3.2. Reakcje fotojądrowe	21
2.2.3.3. Reakcje spalacji	21
2.3. Spowalnianie neutronów	25
2.4. Zakończenie	27
2.5. Dodatek	28
3. Podstawy teorii oddziaływania neutronów z materią	33
3.1. Wyznaczanie przekrojów czynnych na oddziaływania	33
3.2. Rozpraszanie neutronów przez jądra	38
3.3. Rozpraszanie magnetyczne	43
3.4. Podsumowanie	45
4. Elementy spektrometrów neutronowych	51
4.1. Wstęp	51
4.2. Kolimacja wiązek neutronów	52
4.3. Neutronowody	54
4.4. Mechaniczne selektory prędkości	62
4.5. Przerwywacze wiązki neutronów i monochromatory	64
4.6. Filtry krystaliczne i monochromatory	66
4.6.1. Polikrystaliczne filtry neutronów	67
4.6.2. Monochromatory krystaliczne	68

5. Detektory neutronów	72
5.1. Wstęp	72
5.2. Scyntylatory neutronów	73
5.3. Gazowe detektory neutronów	75
5.4. Układy detekcyjne	78
5.4.1. Detektory całkujące	78
5.4.2. Układy detekcyjne pracujące w trybie zliczania	80
5.4.2.1. Detektory scyntylacyjne	80
5.4.2.2. Proporcjonalne gazowe detektory neutronów	82
5.4.2.3. Liniowy pozycyjny detektor gazowy	84
5.4.2.4. Pozycyjny dwuwymiarowy detektor neutronów	86
5.5. Zakończenie	87
6. Podstawy dyfrakcji neutronów na kryształach	89
6.1. Wstęp	89
6.2. Płaszczyzny sieciowe w kryształach i pojęcie sieci odwrotnej	91
6.3. Warunek Bragga dyfrakcji fal na kryształach	94
6.4. Czynniki struktury i przekrój czynny na dyfrakcję neutronów	95
6.5. Dyfrakcja neutronów na uporządkowanych strukturach magnetycznych ...	97
6.6. Eksperymentalne metody dyfrakcji neutronów	100
6.7. Podstawy opracowania proszkowych widm dyfrakcyjnych (metoda Rietvelda)	105
6.8. Zakończenie	106
7. Dyfrakcja neutronów w cieczech i ciałach amorficznych	107
7.1. Wstęp	107
7.2. Funkcje korelacji par i czynniki struktury	107
7.2.1. Częstkowe rozkłady radialne par (formalizm Fabera-Zimana)	111
7.2.2. Częstkowe funkcje korelacji fluktuacji gęstości i koncentracji (formalizm Bhatia-Thorntona)	112
7.3. Eksperymentalne badania układów nieuporządkowanych	114
7.4. Poprawki	116
7.4.1. Pojemnik na próbkę	116
7.4.2. Poprawki na pochłanianie	117
7.4.3. Poprawki normujące	117
7.4.4. Rozpraszanie wielokrotne	118
7.4.5. Korekcja Placzka	118
7.5. Metoda odwrotnego Monte-Carlo do analizy danych dyfrakcyjnych	119
8. Dyfrakcja małokątowa	122
8.1. Wstęp	122
8.2. Podstawy teoretyczne	125
8.2.1. Częstki jednorodne	129
8.2.2. Rozpraszanie w zakresie najmniejszych kątów. Pojęcie promienia inercji (bezwładności). Przybliżenie Guiniera	130
8.2.3. Rozpraszanie do przodu	132

8.2.4. Inwariant (niezmiennik) Poroda	133
8.2.5. Cząstka o symetrii sferycznej	135
8.3. Spektrometry rozpraszania małokątowego dla stacjonarnych i impulsowych źródeł neutronów	136
8.4. Zakończenie	140
9. Reflektometria neutronowa	142
9.1. Wstęp	142
9.2. Podstawowe zasady reflektometrii neutronowej	142
9.3. Cienka płytką płasko-równoległą	146
9.4. Powierzchnie chropowate	149
9.5. Wpływ pochłaniania i rozpraszania niekoherentnego na odbicie neutronów ...	150
9.5.1. Silnie pochłaniające środowiska	151
9.5.2. Silne rozpraszacze niespójne	152
9.6. Reflektometria magnetyczna	153
9.7. Budowa reflektometrów neutronowych	155
9.8. Zakończenie	157
10. Badania nieelastycznego rozpraszania neutronów	159
10.1. Wstęp	159
10.2. Nieelastyczne rozpraszanie neutronów na fononach i magnonach	163
10.3. Schemat trójosiowego spektrometru krystalicznego	166
10.4. Metody skanowania przestrzeni odwrotnej	168
10.4.1. Metoda stałego $\vec{Q}$	170
10.4.2. Metoda stałego E	171
10.5. Porównanie z innymi metodami badania wzbudzeń elementarnych w kryształach	171
10.6. Nieelastyczne niekoherentne rozpraszanie neutronów	173
10.7. Przybliżenie niekoherentne	177
10.8. Spektrometr czasu przelotu geometrii prostej	179
10.9. Spektrometr czasu przelotu geometrii odwrotnej	182
10.10. Zakończenie	186
11. Głęboko nieelastyczne (komptonowskie) rozpraszanie neutronów	189
11.1. Wstęp	189
11.2. Praktyczna realizacja metody	192
11.2.1. Rezonanse jądrowe i folie rezonansowe	192
11.2.2. Spektrometr rozpraszania komptonowskiego geometrii odwrotnej ..	193
11.3. Wybrane przykłady eksperymentów	196
11.3.1. Pomiar funkcji falowej protonu w molekularnym wodorze	196
11.3.2. Badanie efektów kwantowych w ciekłym helu	196
11.4. Zakończenie	196
12. Kwazielastyczne rozpraszanie neutronów	198
12.1. Wstęp	198
12.2. Podstawy teoretyczne	200

12.2.1. Ciągła dyfuzja	200
12.2.2. Model skokowej dyfuzji	201
12.2.3. Model dyfuzji rotacyjnej	205
12.3. Spektrometry do badania procesów kwazielastycznego rozpraszania neutronów	210
12.3.1. Spektrometr rozpraszania wstecznego dla stacjonarnego źródła neutronów	211
12.3.2. Spektrometr czasu przelotu nieelastycznego rozpraszania geometrii prostej	216
12.3.3. Spektrometr czasu przelotu nieelastycznego rozpraszania geometrii odwrotnej	218
12.4. Zakończenie	220
13. Spolaryzowane neutrony	222
13.1. Otrzymywanie spolaryzowanych neutronów	222
13.1.1. Filtry polaryzacyjne	223
13.1.2. Polaryzujące monokryształy-monochromatory	225
13.2. Precesja momentów magnetycznych spolaryzowanych neutronów w jednorodnym polu magnetycznym	227
13.3. Efekt prowadzącego pola magnetycznego	228
13.4. Powolna zmiana kierunku pola magnetycznego – przypadek adiabatyyczny	229
13.5. Natychmiastowa (szybka) zmiana kierunku pola magnetycznego	230
13.6. Precesja spinów neutronów w zewnętrznym polu magnetycznym	231
13.7. Urządzenie do obracania spinów neutronów	232
13.7.1. Cewka- π Mezeia	232
13.7.2. Cewka- $\pi/2$ Mezeia	234
13.8. Zakończenie	235
14. Neutronowe echo spinowe	236
14.1. Wstęp	236
14.2. Efekt echa spinowego	236
14.3. Echo spinowe dla nieelastycznego rozpraszania neutronów	239
14.4. Spektrometr echa spinowego	242
14.5. Zakończenie	244
Spis monografii	246